

Ekonomisk omvandling och fattigdomsbekämpning

Hur det gick till i Kina, att hjälpa det ske i Afrika

En rapport från China-DAC Study Group

China-DAC Study Group bildades 2009 för kunskaps- och erfarenhetsutbyte för att främja tillväxt och fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer. Studiegruppens arbete är huvudsakligen inriktad på att finna ut hur internationellt bistånd kan bli effektivare för att uppnå utvecklingsmålen. Studiegruppen är en samarbetsgrupp som består av International Poverty Reduction Center in China (IPRCC) och OECDs Development Assistance Committee (DAC).

I augusti 2011 presenterade Studiegruppen den uppmärksammade rapporten *Ekonomisk omvandling och fattigdomsbekämpning - Hur det gick till i Kina, att hjälpa det ske i Afrika*. Rapporten betonar Kinas unika nutidshistoria med snabb omvandling från fattigt jordbruksland till global gigant, en ekonomisk omvandling med stark inriktning på fattigdomsbekämpning.

Översikt

Kinas erfarenheter och lärdomar från ekonomisk omvandling och fattigdomsbekämpning har väckt stort intresse från både afrikanska länder och från det internationella givarsamfundet. För att möta detta intresse för utbyte av perspektiv och erfarenheter, bildades China-DAC Study Group gemensamt av International Poverty Reduction Center in China (IPRCC) och OECDs Development Assistance Committee (DAC).¹ Studiegruppen stöds av ledande kinesiska utvecklingsforskningsinstitutioner, ett flertal DAC-medlemmar och observatörer samt afrikanska experter och institutioner.

Genom en serie internationella konferenser med över 500 deltagare från Kina, Afrika och givarsamfundet har Studiegruppen sedan 2009 fokuserat på fyra viktiga områden relaterade till tillväxtfrämjande fattigdomsbekämpning: i) utveckling av partnerskap, ii) jordbruk, tryggad livsmedelsförsörjning och landsbygdsutveckling, iii) infrastruktur, och iv) en gynnsam miljö för företagsutveckling. Dessa tilldragelser har specifikt inriktat sig på två teman:

- Kinas erfarenhet av ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning, inklusive bidrag genom internationellt bistånd, och dess relevans för andra utvecklingsländer, särskilt i Afrika.

- Kinas ekonomiska samarbete med Afrika och de lärdomar som Kina och medlemmarna i kommittén kan dela med varandra för att öka den samlade effekten av utländskt bistånd för att minska fattigdomen i Afrika.

Detta paper sammanfattar de viktigaste lärdomarna från denna dialog. De väsentliga resultaten är:

- Kinas erfarenhet visar att snabb ekonomisk och social utveckling i fattiga länder kan ske i en kontext av globalisering när det finns starkt utvecklingsinriktat ledarskap fokuserat på utvecklingsprestanda snarare än på forskningspolitik och särintressen. I ett sådant sammanhang motiverar och aktiverar nationella projekt ekonomisk omvandling inom en generation och samlar människor i hela landet i en ny nationell konsensus.

- Såsom i fallet med Kinas ekonomiska omvandling kan internationellt bistånd stödja och påskynda Afrikas omvandlings- och fattigdomsbekämpningsprocess, när den utformats inom denna omvandlingsram.

¹ För ytterligare information om Kina-DAC Study Group och dess verksamhet, se: www.iprcc.org eller www.oecd.org/dac/cdsg

EKONOMISK OMVANDLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING

Den ekonomiska omvandlingen är en process där ett fattigt, landsbygdsbaserat land blir ett medelinkomstland med en ökande andel av bruttonationalprodukt och sysselsättning från industrivaror och tjänster. Produktivitet, inkomst per capita och jobbskapande växer snabbt. Samtidigt som produktiviteten inom jordbruket ökar, och arbetskraften flyttar från landsbygden till städer, sker en demografisk övergång när födelsetalen faller. Ekonomin blir en del av globala försörjningskedjor på ett sätt som genererar ett kontinuerligt lärande genom att bidra till att företagens kapacitetsnivå ökar (d v s dynamisk kapacitetsutveckling). En stödjande utvecklingsstat bidrar till visioner, planering, budgetering, samordning och medlen för nationellt engagemang. Investeringar i infrastruktur och institutionell utveckling är dynamiska inslag i en ekonomisk omvandling.

Det som är så slående under de senaste sextio åren är att förändringsprocessen kan förändra fattiga utvecklingsländer till välmående länder på bara några decennier, med en dramatisk fattigdomsminskning. Kina sticker ut som ett betydande och aktuellt exempel.

Kinas tillväxt och fattigdomsminskningsprocess under de senaste trettio åren

Jordbruksreform och -utveckling initierade Kinas tillväxtbana och lade grunden för en bredare urbaniserad- /exportinriktad tillväxtprocess. Ett bybaserat experiment med förändrade markinnehav för familjer skapade ett nytt incitament för produktion, som replikerades snabbt över hela Kina. Detta genererade ökad matproduktion och ökade inkomster. Uppbackad med offentliga investeringar i infrastruktur på landsbygden, företagande och tekniska förbättringar, blev det överskott som genererats av landsbygdens mindre lantbruk grunden för ett övergripande system av nationell ekonomisk utveckling genom överföring av kapital och arbetskraft från en alltmer mångsidig och produktiv jordbrukssektor till städerna.

Ett tidigt experiment med en särskild ekonomisk zon (SEZ) i Shenzhen öppnade vägen för en försörjningskedjemodell av industriellt lärande som också upprepades i andra SEZs och i flera andra industriella kluster och nätverk. Gradvis liberalisering av den inhemska marknaden och omfattande privatiseringar skapade en mycket konkurrensutsatt företagsbaserad ekonomi med omfattande regionala och nationella transportnät. De kinesiska myndigheterna sökte aktivt internationellt bistånd och investeringar som ett komplement till nationella resurser, inte som en huvudsaklig inkomstkälla. De såg utländskt bistånd och investeringar som ett sätt att skaffa kunskap och ledningskompetens för att påskynda moderniseringen av jordbruk, industri och infrastruktur. Kina blev medlem i WTO genom en process som frambringade bred diskussion och lärande om att vara del i den globala ekonomin. Bilateral och multilateral givare har bidragit med betydande kompetens, kunskap och utbildning, och tillfört högklassiga analysmetoder för offentlig förvaltning och ekonomisk utveckling, inklusive fattigdomsbekämpning.

Staten och regionala och lokala myndigheter har varit aktiva anhängare av företagsutveckling genom att till-

handahålla infrastruktur, ofta på kostnadstäckande basis, och utbyggnad av den vetenskapliga och tekniska grunden. De institutionella infrastrukturerna för högre utbildning, inklusive ledarutbildning, har utvecklats stort. Företagssektorn har blomstrat, genom snabba lärandeprocesser, från medverkan i internationella försörjningskedjor och joint ventures med utländska investerare samt stipendier för studier utomlands till system för att locka tillbaka kinesiska emigranter och engagera framstående internationella experter. Nära och framåtblickande växelverkan mellan statliga myndigheter och företag har varit en integrerad del av tillväxtmodellen.

Den privata sektorn har utvecklats betydligt och har nu blivit den dominerande källan till sysselsättning (över 90 procent av BNP och inkomster över 70 procent. Även om det fortfarande finns ett betydande antal stora statliga företag och den finansiella sektorn domineras av statliga banker och andra institutioner är dessa ofta marknadsorienterade med omfattande externa affärsförbindelser, bland annat i Afrika (t ex Industrial and Commercial Bank of China - ICBC - äger 20% av Standard Bank i Sydafrika).

Den enorma omvandlingen under de senaste 30 åren har inte skett utan allvarliga ekonomiska, sociala och miljömässiga kostnader: strukturella ekonomiska obalanser, en klyfta mellan landsbygd och stad, frågor om markrättigheter, omfattande nationell migration, förstöring av naturresurser på grund av koncentrerat jordbruk samt sociala skillnader över hela Kina, med en hög grad av inkomstskillnader, inklusive fortsatt förekomst av extrem fattigdom som fortfarande drabbar mer än 170 miljoner människor. Som beskrivs nedan står dessa utmaningar nu i fokus för de kinesiska myndigheterna.

Dynamisk kapacitetsutveckling

Kinas erfarenhet visar igen att snabb ekonomisk och social utveckling kan ske i fattiga länder i en kontext av globalisering, när ett starkt utvecklingsinriktat ledarskap framträder, fokuserat på utvecklingsprestanda snarare än på politiska särintressen. I ett sådant sammanhang motiverar och aktiverar ett nationellt projekt för att skapa ekonomisk omvandling inom en generation människor i hela nationen i en ny nationell konsensus.

Växelverkan mellan rika källor av idéer och global kunskap tillgänglig genom handelsflöden, investeringar, bistånd och människor, frigör mänsklig energi och produktivitet och genererar dynamisk och diversifierad kapacitet samt skapar en modern företagsekonomi som integrerar nationen och länkar till regional och global ekonomisk dynamik.

Förändringserfarenheter är inte enhetliga. De är mycket kontextuella och skiftande. Men de består alla av en dynamisk lärandeprocess, med början från de ursprungliga villkoren för varje land och bygger sedan successivt och pragmatiskt på befintliga styrkor. Den pågående lärandeprocessen och dynamiska kapacitetsutvecklingen förändrar snabbt levnadsvillkoren för miljontals medborgare, med många fler centra för initiativ och företagande. Det växande antalet tillväxtekonomier idag, inklusive Kina, Indien och Brasilien, framstår alla som olika varianter av denna grundläggande underliggande process.

China-DAC Study Group upptäckte att den ekonomiska omvandlingen och dess dramatiska effekter i fattig-

domsbekämpning blev ett återkommande tema i samtliga fall. Dynamisk kapacitetsutveckling var ett explicit tema inom företagsutveckling. Konsekvenserna av detta synsätt återspeglas i de lärdomar som beskrivs nedan.

Ekonomisk omvandling är möjlig i Afrika inom en generation

Det finns ett samförstånd, både i privata och officiella bedömningar, i OECD och i tillväxtekonomier, om att Afrika kommer att bli nästa stora tillväxtregion. Goda förutsättningar finns att dra nytta av de nya källor till efterfrågan, investeringar och teknik i den multipolära globala ekonomin; fattigdomen minskar; hiv/aids-utmaningen börjar nu komma under kontroll i de flesta länder; möjligheten att uppnå millennieutvecklingsmålen (MDG) är påfallande goda på många håll, och det ser fortfarande ut att många länder kommer att nå målen år 2015.

Ledningstrender har varit positiva, men inte överallt. Att bryta sig ur återkommande instabila situationer är en utmaning för de länder där övergången från en patrimonial stat till en fungerande stat fortfarande pågår. Ett nationellt ekonomiskt omvandlingsprojekt kan faktiskt visa vägen framåt i sådana fall och bli en grund för en ny nationell konsensus.

Sammantaget har det senaste decenniet varit det bästa för Afrika sedan självständigheten och Afrika åtnjuter en av världens högsta ekonomiska tillväxter, 5 procent under 2011, upp från 4,7 procent under 2010 efter en snabb återhämtning från den globala lågkonjunkturen 2009. Nya initiativ om skuldlättnader har markant minskat skuldbördan och förbättrat kreditvärdigheten.

Sysselsättningsstillväxten är fortsatt begränsad på grund av en begränsad export- och produktionsbas. Men befolkningen i Afrika söder om Sahara beräknas öka till 963 miljoner 2015, en ökning från 517 miljoner från år 1990, och det finns en lovande marknad med dynamiskt humankapital. En ny medelklass växer. Potentialen för snabb tillväxt och strukturomvandling är således enorm och i en värld där idéer och organisation är de viktigaste drivkrafterna för tillväxt bör Afrika kunna se mycket snabba framsteg mot medelinkomststatus och storskalig fattigdomsbekämpning under de kommande årtiondena.

Omvandlingsprocessen i Afrika kan även vara snabbare än någon annanstans, på grund av möjligheterna till global ekonomisk strukturomvandling, och därmed kan bli tekniskt ledande. Prisvärda enheter för Internetanslutning tillsammans med fiberoptiska undervattenskablar, småskalig solenergi och nanoteknik för bl a växtförädling; sådana tek-

Vad gör en snabb omvandling möjligt?

Utveckling som en läroprocess

De gemensamma dragen i förändringsprocessen är djupt kopplade till de grundläggande källorna till ekonomisk tillväxt - idéer, innovation och organisation. Detta är vad som är upprepningsbart med utvecklingsinriktat ledarskap. Och dessa källor till tillväxt blir mer kraftfulla än någonsin när kunskap ackumuleras och sprids snabbare än någonsin tidigare i historien, såsom Kinas exempel visar.

En dynamisk läroprocess får fäste i ett land genom interaktion med nya idéer, produkter och organisatoriska modeller som är mer rikliga i 2000-talets multipolära, uppkopplade, globala ekonomi. Affärsmodeller som visar sig fungera lokalt blir vida kopierade och sedan successivt förbättrade i en endogen process av kontinuerlig uppgradering av hela ekonomin - jordbruk, industri, infrastruktur och tjänster.

Staten formar den övergripande ekonomiska politiken och de mänskliga och institutionella incitamenten och kapaciteten att absorbera och sprida idéer och organisatoriska processer. Detta genererar en växande, företagande sektor i den formella ekonomin, möjlighet att delta i lokala, regionala och globala värdekedjor. Staten spelar en aktiv roll i att leverera "hård" och "mjuk" infrastruktur i varje steg, genererar stora externa effekter som är viktiga för tillväxtprocessen. Stigande sysselsättning och inkomster stimulerar den lokala ekonomin och skapar nya arbetstillfällen. Fattigdomen börjar minska dramatiskt. Intensiva återkopplingsmekanismer mellan staten och företagssektorn visar på vad som fungerar och var det behövs korrigerande åtgärder. Prestanda, snarare än etablerade intressen, blir utgångspunkten för politiken. Staten uppmärksammar och bidrar till entreprenörskap och innovation, som är underfinansierade i en fattig ekonomi. Ekonomisk och social förändring blir transformerande snarare än inkrementella.

Afrikanska institutioner ger mycket uppmärksamhet åt hur man kan främja utvecklingsstater i Afrika. Detta var det centrala temat vid det årliga gemensamma AU/UNECA-mötet för afrikanska finansministrar, och som producerade ett antal rekommendationer. Den senaste gemensamma årsrapporten för AU/UNECA innefattar ett omfattande prospekt för hur utvecklingsländerna kan leda den ekonomiska omvandlingsprocessen i Afrika. Africa Centre for Economic Transformation, baserat i Accra, och som genomför fallstudier på afrikanska länder kommer att publicera en årlig African Transformation Report från år 2012.

Referenser

- Ohno, Izumi: Industrial Strategies and Enterprise development: Views from East Asia. Presentation to China-DAC Study Group event on Enterprise development, Addis Abeba, February 2011.
- Sheng, Andrew: Is the Chinese Model Replicable? Presentation to the Conference on Macao and Growth Policies in the Wake of the Crisis, IMF, Washington DC, March 7-8, 2011.
- Jones, Charles och Romer, Paul: The New Kaldor Facts: Ideas, Institutions, Population and Human Capital. National Bureau of Economic Research, Working Paper 15.094, June 2009.
- Lin, Justin Yifu: New Structural Economics: a framework for rethinking development. World Bank; Policy Research Working Paper, WPS 5197, February 2010.
- Juma, Calestous: The New Harvest: Agricultural Innovation in Afrika. Oxford University Press, 2011.
- Li, Xiaoyun: To Develop Agriculture-led Growth an Poverty Reduction in Tanzania. International Poverty Reduction in China (IPRCC) och World Bank, July 2010.
- UNECA and AU: Economic Report on Africa 2011: Governing Development in Africa – the role of the state in economic transformation, March 2011.

niska framsteg är av stor relevans för den afrikanska kontinentens specifika geografi och kan förändra utvecklingsmöjligheter på många fronter: ekonomiska, sociala och politiska. Ett annat 21a århundradet-fenomen är utrymmet för interaktion med olika framväxande ekonomier, däribland Kina, Indien, Brasilien och andra, som ytterligare berikar flödet av idéer och kunskap varifrån afrikanska länder kan dra lärdom.

Tankar i termer av en omvandlingsparadigm ändrar själva sättet på vilket ett land ser sig självt och uppfattas.

China-DAC Study Group, med starkt engagemang från afrikanska tjänstemän och experter, har bedömt hur den ekonomiska omvandlingen i Afrika kan ske, mot bakgrund av de kinesiska erfarenheterna, och hur gemensamma hjälpsatser kan bistå i en omvandlingsprocess.

VIKTIGA DELAR I KINAS ERFARENHETER

Följande är de grundläggande delarna i Kinas framgång i fattigdomsbekämpning och skapandet av ett medelinkomstland och kommer att ligga till grund för Kinas pågående ansträngningar för att lösa de många problem som återstår och som Kina har identifierat för dess utveckling, anpassning och sociala välbefinnande.

Den ansvarsfulla utvecklingsinriktade staten

Att göra den ekonomiska omvandlingen vägledande för regeringen, som Kina gjorde i slutet av 1970-talet, med sina reformer och öppnandet av politiken, betyder:

- Ett underlag för bred samsyn och delaktighet i samhället i ett nationellt projekt.
- Pragmatiskt, beläggbaserat beslutsfattande och granskande av prestanda.
- Uppmärksamhet åt tillväxt och fattigdomsbekämpning som indikator för politik och resursfördelning.
- Stärkt lärande och innovation.
- Bevakande regeringars och företags effektivitet och ändamålsenlighet.
- Hög prioritet åt beslutsfattande och investeringar inom forsknings- och utbyggnadskapacitet vid universitet och institut och att länka dem till ministerier och besluts- och genomförandeprocesser.
- Uppmuntrande framväxt av en välutbildad professionell medelklass som lockar duktiga människor att återvända hem för att arbeta för sina länder.

Självförtroende och ägande

Självförtroende har varit en grundläggande princip inom kinesisk strategi. Denna princip är djupt inbäddad i Kinas egen utvecklingsväg, inkluderat investerare och experter som är engagerade i bilaterala och multilaterala politiska processer:

- Kina har utvecklat sina medellånga och långsiktiga utvecklingsstrategier i förhållande till pågående förändringar i den nationella och globala kontexten och använder sitt femårsplansinstrument för att genomföra dessa strategier.
- Externt stöd, t ex utländska investeringar, är införlivade i dessa strategier och riktlinjer, vilket gör detta externa stöd mer effektivt.
- Policyutveckling och teknisk kapacitet är centrala politiska frågor och ger en grund för uppföljnings- och ansvarssystem

både på central och kommunal nivå.

Prestationsbaserad offentlig förvaltning och decentralisering

Utvecklingsinriktad ledarskap för politikens utformning och genomförande på centrala och lokala nivåer:

- Urvalsförfaranden för offentlig förvaltning och politiska uppdrag reformerades genom att erfordra relevant utbildning, praktisk erfarenhet och dementerade individuella prestationer.
- Det centrala planeringssystemet ersattes av ett marknadsorienterat planeringssystem.
- Betydande decentralisering genererade gräsrotsinitiativ som kopierades i stor omfattning.
- Utvecklingskonkurrens mellan städer främjade ökad tillväxt och minskade fattigdom.
- Reformering av skattesystemet förstärkte lokala intäkter och budgetar.

Politisk forskningskapacitet och innovationssystem

Omvandlingsprocessen är intensiv och Kina har skapat en omfattande institutionell kapacitet inom hårda och mjuka vetenskaper för att möjliggöra analyser av prestanda, problem och lösningar. Den framgångsrika experimentutvärderingsskalan är principiellt allmänt tillämpad och har genomförts snabbt. Detta har krävt en utbyggnad av den högre utbildningen och utvecklingen av forskningsinstitutioner kopplade till det politiska beslutsfattandet. Världsexpertis har sökts och lockats med incitamentsprogram, internationella partnerskap och ofta via biståndsprogram.

Feedbackmekanismer för att identifiera och möta utmaningar

Kinas imponerande förvandling har också genererat stress och obalanser både internt och externt, som nämnts ovan. Dessa stora utmaningar identifieras och åtgärdas i den nya femårsplanen som omfattar politiska åtgärder som syftar till att:

- Fokusera mer på tillväxtkvalitet och bättre fungerande redovisningssystem.
- Att tackla inkomst- och regionala skillnader, inklusive inkomstskillnader mellan stad och landsbygd och ojämn fördelning.
- Öka den inhemska konsumtionen och minska beroendet av den externa efterfrågan.
- Reparera miljöskador inklusive förstörelse av jordbruksmark och hantering av urbaniseringen.
- Eliminera extrem fattigdom genom riktade åtgärder till ett fortfarande stort antal mycket fattiga människor.

Ansvarig, utvecklingsinriktad regering är alltjämt viktig i en alltmer diversifierad och komplex ekonomi och samhälle:

- Med de utmaningar som följer med att vara ett höginkomstland och är en aktiv del av global governance, är Kinas politiska gransknings- och anpassningsprocess viktigare än någonsin, både nationellt och internationellt.

UTVECKLINGSSTRATEGIER OCH UTVECKLINGSSAMARBETE I AFRIKA

Ekonomiska resultat och staten i Afrika

Ansvarskännande utvecklingsinriktade stater med en nationell agenda för ekonomisk omvandling är nyckeln till Afrikas utveckling och minskad fattigdom.

Väl fungerande stater i Afrika är också ett gemensamt intresse för Afrika och dess ekonomiska partners när mer omfattande ekonomiska kopplingar med Afrika skapas; och de är av gemensamt intresse för det internationella samfundet som arbetar med globala frågor om kollektiva nyttigheter, inkluderande fred och säkerhet, hälsa, migration och klimatförändringar.

Afrikanska unionens grundläggande ambition, med brett stöd inom det internationella samfundet, inklusive Kina och OECD/DACs medlemsländer, är att säkerställa att afrikanska länder blir ansvarskännande utvecklingsinriktade stater som åtnjuter fred och stabilitet.

Ekonomisk styrning och regional integration: Den framväxande ramen för Afrikas utveckling

Den strategiska betydelsen av ekonomisk styrning och regional integration var ett viktigt budskap från afrikanska deltagare vid China-DAC Study Groups möten.

Afrikas ledare har skapat riktlinjerna och strukturerna för fred och stabilitet och ekonomisk omvandling över hela kontinenten. Under det senaste decenniet har afrikanska länder gjort mycket stora framsteg med att förbättra den ekonomiska politiken, både på makroekonomisk, sektoriell och mikroekonomisk nivå. Framsteg har också gjorts för att minska civila och regionala konflikter, men det finns kvarstående utmaningar när det gäller elitistisk och etnisk erövring av resurser samt korruption och statens sammanbrott.

Under några decennier efter självständigheten förlitade sig huvuddelen afrikanska länder på långsiktigt externt stöd för politisk analys och rådgivning, både från internationella organisationer och professionella konsulter. Och den begränsade befolkningsstorleken i många afrikanska länder innebär att kostnaden för att skapa egen kapacitet för policyanalys och forskning var hög.

Gradvis har dock afrikanska institutioner skapat gemensam kapacitet för policyanalys och granskning inom en rad områden inklusive politisk utveckling, regional integration, infrastruktur, genderfrågor, jordbruk, vetenskap och teknik, samt informations- och kommunikationsteknik.

De regionala ekonomiska samhällena arbetar för att förstora och integrera ekonomiska områden i Afrika. Tillsammans med Afrikanska unionen och andra institutioner utvecklar de planer och program för att lyfta upp den väldiga kontinenten, så att dess mänskliga- och naturrikedom kan fullt ut men ändå hållbart leda till utbredd välbefinnande för afrikaner.

Afrikas vägar framåt: Några huvudinriktningar

Utsikterna för den ekonomiska omvandlingen har aldrig varit bättre i Afrika. Den högre tillväxten under det senaste decenniet speglar en underliggande trend mot förbättrad ekonomisk styrning och att lösa många, om inte alla, konflikter. Afrikanska unionen och dess strukturer och överenskomna politiska ramar för politisk och ekonomisk styrning,

Afrika växer snabbt när policy syndrom undviks

Afrikansk forskning om tillväxt och framtidsutsikter presenterad vid China-DAC Study Group visade att under perioden 1960-2000 hade fyra återkommande problem kostat mer än två procent per år i förlorad BNP-tillväxt motsvarande nästan hela Afrikas underskott i förhållande till framgångsrika utvecklingsregioner: i) kontraproduktiva ekonomiska incitamentsstrukturer; ii) "boom and bust" i offentliga finanserna; iii) elitistisk eller etniskt baserade inkomster och förmögenheter, ibland med omfattande korruption av ett fåtal; och iv) statens misslyckande eller sammanbrott. Om dessa problem hade kunnat undvikas eller övervinnas, skulle afrikanska länders tillväxt vara bland de högsta i världen. Undersökningen visade att konstitutioner som innefattar en begränsad verkställande makt, särskilt som innefattar tidsgränser, till stor del skulle fungera för att lösa dessa problem.

Referenser

Fosu, Augustin: Taking the African Growth Process Forward: Avoiding Policy Syndromes; Presentation to the China-Dac Study Group Event on the Enabling Environment for Enterprise Development, Addis Abeba, February 2011.

Fosu, Augustin: Understanding the African Growth Record: the importance of Policy Syndromes and Governance. UNU-BREDARE Discussion Paper 2009/2.

med stöd av UN Economic Commission for Africa (UNECA) och African Development Bank (AfDB), har bidragit stort till detta.

De nya framtidsutsikterna speglar också effekterna av naturresursernas betydelse för tillväxtekonomin. Dessa framtidsutsikter skulle kunna påskynda en lösning av kvarstående problem med instabilitet och konflikt och vara en del av den afrikanska tillväxthistorien och göra regionala infrastrukturprogram mycket kraftfullare.

Mot bakgrund av diskussionerna på China-DAC Study Groups möten inkluderas några huvudriktlinjer för afrikanska stater och organisationer samt deras utvecklingspartners:

- Genomför en grön ekonomisk omvandling inom en generation till modern blomstrande medelinkomstekonomi med kraftigt minskad fattigdom. Detta är det viktigaste ramverket när man tänker på Afrikas framtid.
- Stöd framväxten av ansvariga utvecklingsinriktade stater och tar itu med riskerna för statskupp, konflikt och sammanbrott genom att säkerställa, genom öppenhet och nationella och internationella redovisningssystem, att intäkter och naturrikedomar utnyttjas för nationella projekt för ekonomisk omvandling.
- Utnyttja möjligheterna som finns till hands för att modernisera jordbruket, både i liten och stor skala, för att skapa en utbredd tillväxtdynamik med leverantörskedjor och ekonomiska kopplingar som integrerar nationella och regionala ekonomier och går upp i de globala marknaderna. Småbönder, män och kvinnor, går över till rollen som företagare i denna moderna sektor, genererar inkomster och bidrar till att minska undernäring.
- Stöd utveckling av regionala afrikanska kunskapsplattformar och kompetenscentra som ett sätt att påskynda tillgången till teknik inom jordbruket och inom andra områden.
- Tänk och arbeta för att öka tempot i regional integration och skapandet av regional och kontinental ekonomisk dynamik

och infrastruktur.

- Utveckla *dynamiska synsätt på kapacitetsutveckling* och företagsutveckling, som börjar med nuvarande styrkor-/ fördelar och samverkan mellan stat och företag för att främja snabb inläring och kapacitetsuppbyggnad både inom offentlig och privat sektor.
- *Ta handel, investeringar och bistånd som möjligheter att påskynda inlärningsprocessen*, förvärva teknik och modeller för ledning och färdigheter som kan anpassas till den afrikanska kontexten.
- Stöd *framväxten av en kreativ medelklass* genom ökad rörlighet och genom att attrahera 'utlandsstationerade för- mågor' att återvända hem och dela med sig av de kunskaper om företagande och välutbildade mänskliga resurser som krävs för att hantera en mer komplex och organiserad ekonomi.

Dynamiskt utvecklingssamarbete i Afrika

Den snabbt utvecklade flerdimensionella roll Kina har i afrikansk utveckling mottogs positivt på alla China-DAC Study Groups möten. Den skapar nya möjligheter och ny mångfald i Afrikas externa ekonomiska förbindelser.

Kina och OECD/DAC-länder har alla långa traditioner av att ge bistånd och av större ekonomiskt samarbete med Afrika. Deras företag, både statliga och privata, spelar en stor roll i Afrikas utveckling.

Medan OECD/DAC-länder har svarat för den största andelen av handel, investeringar och biståndsflöden till Afrika, gör den nuvarande dynamiken i Kinas handel, investeringar och bistånd landet till en nyckelkraft i Afrikas utveckling.

Den kinesiska regeringens "going out"-politik uppmuntrar kinesiska företag att investera utomlands, delvis för att bidra till att diversifiera Kinas stora reserver av utländsk valuta. Många kinesiska biståndsprojekt har strukturerats inom företag med förutsättning att skapa hållbarhet. Och Kina, tillsammans med OECD och andra länder investerar för att utöka tillförseln av olja och mineraler.

Det finns stort utrymme för Kina att ytterligare öka omfattningen av sin handel, investeringar och bistånd till Afrika. Detta beror på tillväxt, effektivitet och hållbarhet hos dess afrikanska partners. Det kommer också att innebära arbete med de större agendorna för regional integration och en fungerande struktur för fred och stabilitet i Afrika.

Kinas institutioner för planering, bistånd och andra officiella finansiella resurser har utvecklats betydligt sedan mitten av 1990-talet genom skapandet av särskilda finansiella institut och utveckling av samordningssystem bland ministerierna. De finansiella institutionerna är i stånd att sätta ihop stora paket med ekonomiskt stöd till infrastruktur.

China-DAC Study Group var imponerad av de kinesiska myndigheternas beredskap att delta i transformerande investerings- och infrastrukturpaket. Kinas beredskap att delta i interregional infrastruktur välkomnades och uppmuntrades. Hur kinesiska finansieringsvillkor kan påverka konkurrenssituationen för afrikanska investerare och byggföretag var en fråga som behandlades. Att ge lokala företag fler möjligheter genom att koppla dem till det bundna biståndet skulle vara ett betydande bidrag från Kina för att hjälpa afrikanska företags utveckling.

Det finns frågor om *hållbarhet och öppenhet* som är viktiga för fullt ägarskap och ansvar i de berörda utvecklingsländerna. För att afrikanska länder fullt ut ska be-

finna sig "i förarsätet" i sina kontakter med utvecklingspartners kommer det att vara viktigt för dem att få mer fullständig information om nivåer och villkor för bistånd och om faktiska villkor för olika kommersiella erbjudanden som partners föreslår.

DAC-länderna förändrar sitt utvecklingsbistånd till Afrika inom områdena jordbruk och infrastruktur efter två decenniers tillbakagång inom dessa områden. De är också fokuserade på samband med *Paris Declaration of Aid Effectiveness* och *Accra Agenda for Action*, om partnerskap med afrikanska länder och andra utvecklingspartners, för att stödja starkt ägarskap, offentliga ledningssystem, resultatnriktade metoder och lokalt ansvar. Detta ger mer förutsägbarhet i biståndsflöden.

Afrikas externa ekonomiska kopplingar håller också på att berikas av aktiviteten hos andra framväxande marknadsekonomier. En ny uppsättning av komparativa fördelar och komplementaritet växer fram i Afrikas ekonomiska relationer och det är viktigt att afrikanska länder har möjlighet att utforma dessa inom ramen för sina egna utvecklingsmål och kunna bestämma över sina egna utvecklingsvägar.

Det grundläggande, gemensamma målet för Kina och OECD/DAC-länderna är att hjälpa afrikanska länder att nå oberoende utvecklingskapacitet. Rådande utveckling av Kina/DACs samarbetspolitik lovar att förbättra samstämmigheten och kvaliteten på stödet till Afrikas utveckling genom:

- Publicering av två statliga vitböcker i Kina.
- Överenskommelse om att Afrikanska unionen nu blir en fullvärdig medlem av *Forum on China-Africa Cooperation (FOCAC)*.
- Ett offentligt uttalande av DAC som välkomnar tillväxtländernas allt större roll som leverantörer av utvecklingsbistånd.
- Förberedelserna inför *Busan High-Level Forum on Aid Effectiveness*.

Öppenhet och företagets sociala ansvar

Företag, både afrikanska och utländska, kommer att ha en nyckelroll i att forma framtidens utvecklingsväg för afrikanska länder. Mot denna bakgrund är *företagens sociala ansvar och gröna tillväxtutmaningar och möjligheter viktiga områden för samarbete mellan alla utvecklingspartners.* China-DAC Study Group uppmärksammar relationerna mellan kinesiska och afrikanska arbetsgivare, företag och experter inom områdena arbetsvillkor och hantering av underleverantörer. En afrikansk plattform för att diskutera företagets sociala ansvar skulle kunna spela en roll i detta sammanhang.

Kina, OECD och andra länder vars företag är aktiva i Afrika har ett stort intresse av att bidra aktivt till utvecklingen av afrikanska ekonomiska styrformer.

LEKTIONER FÖR UTVECKLINGSSAMARBETE

Vad Kina kan lära

Kina har under årtionden visat mycket stor uppmärksamhet på Afrikas utveckling, med regelbundna besök av höga ledare och har under det senaste decenniet skapat FOCAC och tillhörande processer för att utforma sitt bistånd till Afrika. Ett nytt China-Africa Research Centre har upprättats. Kina medverkar i FNs fredsbevarande uppdrag i Afrika. Det har också skapat finansiella institutioner och instrument för finansiering av offentligt utvecklingsbistånd. De speciella fördelar kinesiskt stöd har i snabbhet och kostnad, särskilt inom infrastruktur och byggande, och dess lyhörddhet för lokala önskemål är uppskattade i Afrika. Under de senaste månaderna har Kina publicerat två viktiga vitböcker:

- *Om handel och ekonomiskt samarbete med Afrika som uttrycker Kinas önskan att samarbeta med andra för att tillsammans främja fred, utveckling och framsteg i Afrika.*
- *Om utländskt stöd, som ger en översikt av Kinas biståndsinsatser och politik under de senaste årtiondena och tillkännager ett nytt internt samordningssystem för att hantera biståndet och planer att öka biståndets kvalitet samt att arbeta och lära tillsammans med internationella utvecklingspartners.*

China-DAC Study Group fann att Kina skulle kunna ytterligare bidra till Afrikas utveckling genom att:

- *Överföra mer av sitt transformerande tänkande in i den politiska dialogen med Afrika.*
- *Hjälpa till att visa hur inlärningsmodellen för utveckling kan fungera för att bygga upp kapacitet för diversifierat deltagande i den globala ekonomin, bland annat genom att lära av utländskt bistånd och investeringar.*
- *Stödja Afrikanska unionens strukturer och arbeta mer på regional och subregional nivå, inbegripet att utveckla interregionala infrastrukturer och kunskapsplattformar.*
- *Hjälpa afrikanska länder att lära av hur Kina framgångsrikt hanterat bistånd och utländska investeringar, särskilt genom integrering av biståndsprojekt till reguljär förvaltning.*
- *Vara mer öppen i biståndsprogrammering och villkor för dess finansiering, och hjälpa afrikanska länder i bedömningen av finansiell hållbarhet.*
- *Hjälpa till att etablera afrikanska och internationella regelverk om korruption, resurshantering och företagens sociala ansvar.*
- *Stärka kunskap om afrikanska förhållanden bland biståndspersonal som arbetar med och i Afrika.*
- *Arbeta med biståndskvalitetsagendan och införa ett systematiskt tillvägagångssätt för biståndsförvaltning, inklusive planering, uppföljning och utvärderingssystem.*

Vad OECD/DAC-medlemmar kan lära

OECD/DAC-medlemmar tillhandahåller ett brett utbud av stöd till afrikanska länder, inklusive projekt-, sektors- samt budgetstöd. De har arbetat med afrikanska länder inom olika forum för att förbättra biståndets effektivitet och DAC är värd för Parisdeklarationens uppföljningsprocess, som nu har ett utvecklingsland som viceordförande, och en 'laguppgift' om syd-syd-samarbete. Det föreligger nu en uttalad ansträngning, med fokus på utvecklingsländernas egna angelägenheter, att korrigera ett omfattande biståndssystemets överskjutande kostnader och snedvridna incitamenten med olika givare och villkor. Stora nedgångar i biståndet till jordbruk och infrastrukt-

*ur under 1990-talet, då bistånds nivåerna föll och social utveckling och styrning ökade, har nu ersatts med uppmärksamhet åt ökad tillväxt, jordbruk och bistånd för handel. Stödet till Afrika har ökat markant under senare år, även om det fattas en bit till det aviserade målet att fördubbla biståndet 2015. Ett antal andra för OECD viktiga arbetsområden är att skapa samarbete med Afrika om skatter och internationell skatterättslig integritet, investeringar och förvaltning av offentliga utgifter. Och OECD hjälper till att stödja *African Partnership Forum* som upprätthåller en dialog i samband med G8. DAC har nyligen presenterat ett uttalande som välkomnar tillväxtländernas särskilda bidrag till utvecklingserfarenheter och samarbetskapaciteter från tillväxtländer och en ny öppenhet för deras deltagande i DACs aktiviteter.*

China-DAC Study Group fann att OECD/DAC-medlemmar skulle kunna bidra ytterligare till Afrikas utveckling genom att:

- *Främja samarbete när det gäller den ekonomiska omvandlingsprocessen, utöver effektivare bistånd och applicera ett bredare utvecklings effektivitetskoncept för Afrika.*
- *Göra mer för att hjälpa till att bygga ut vetenskaplig och teknisk kapacitet, högre utbildning och plattformar för kunskap, med potential för att skapa regionala och kontinentala nätverk och utnyttja erfarenheter inom dessa områden med Kina och andra tillväxtländer.*
- *Stödja Afrikanska unionens strukturer.*
- *Hjälpa till att tillämpa afrikanska och internationella regler om korruption, resurshantering och företagens sociala ansvar.*
- *Upprätthålla dynamiken i stödet till jordbruket och utveckling av infrastruktur, genom att arbeta i relevanta forum med tillväxtländer med särskild kunskap och kompetens.*
- *Undersöka hur biståndsrapportering bättre kan fånga tillväxtländernas tekniska samsamarbetsaktiviteter när det gäller deras effekt och inte bara deras monetära kostnader.*
- *Granska hur komparativa fördelar, kostnadsstrukturer och komplementariteter kan skifta mellan biståndsleverantörer som framväxande partners som ökar sin hjälpverksamhet.*
- *Undersöka hur handels-, investerings- och biståndskopplingar samt finansieringspaket kan mobilisera ytterligare aktörer och kapital för ekonomiska omvandlingsprocesser i Afrika.*

Vad afrikanska länder kan lära

Afrikanska medverkande i China-DAC Study Groups möten bestämde att deras länder bör definiera sin egen framtid. De betonade att politisk och ekonomisk splittring gör regional integration viktig. Och de vädjade till afrikanska ledare att ta upp uppgiften att skapa en ansvarsfull utvecklingsorienterad stat som kan ena etniskt splittrade samhällen och säkerställa fred och framsteg. I själva verket har afrikanska institutioner och politiska analysprocesser blivit starkare under det senaste decenniet. Politiskt ramverk och ekonomisk förvaltning är klart bättre. Regionala ekonomier är komplexa och regionala ekonomiska kopplingar växer långsamt, men det finns nya impulser. Jordbrukets utveckling har fått en hög prioritet med en aktiv, kontinental agenda. Kommunikationstekniker och affärsmodeller har hittats och fungerar med stor framgång i Afrika. Men konkurrerande eliter och etniska grupper är fort-

farande ett stort problem i ett antal länder. Afrikanska unionen har den svåra uppgiften att underlätta lösningar på sådana problem. Det måste emellertid påpekas att många tillväxtekonomier i dag började sina framgångshistorier från situationer med konflikt och kaos, men vilka transformerande ledarskap kunde lösa. Det finns tydliga exempel på detta i Afrika som kan tjäna som inspiration för hållbara politiska lösningar i de återstående oroliga delarna av kontinenten.

China-DAC Study Group fann att afrikanska länder skulle kunna bidra ytterligare till utveckling på hemmaplan genom att:

- *Främja framväxten av en ansvarsfull, utvecklingsinriktad stat och en politisk enighet som sträcker sig igenom konkurrerande eliter och etniska grupper.*
- *Anta ekonomiska omvandlingsparadigm, genom att arbeta med dynamiska processer som ram för utvecklingsstrategier, nationellt och regionalt, och också få utvecklingspartners att tänka i dessa termer.*
- *Driva på den regionala integrationsagendan och finna kreativa lösningar till utveckling av interregional infrastruktur.*
- *Ge ökad prioritet för jordbrukets modernisering och dess roll i skapandet av en bred tillväxtdynamik, nationellt och regionalt.*
- *Utnyttja kommunikationsrevolutionen i Afrika för kunskapsförvärv, nyföretagande och globala ekonomiska kopplingar.*
- *Ytterligare utveckla kapacitet för politiska analysprocesser och se till att den offentliga förvaltningen är resultatinriktad.*
- *Skapa ett nära samspel mellan statliga och privata företag i ett framåtblickande prestationsbaserat läge och främja lärande och teknikkapacitet.*
- *Inhämta inspiration från framgångsrika tillväxtländer, inklusive säkerställande av maximal nytta av internationellt bistånd genom att stärka egenansvar, kapacitetsutbyggnad och ömsesidigt lärande.*

ATT FÖRA CHINA-DAC STUDY GROUPS ARBETE VIDARE

Att uppnå FNs millenniemål är ett gemensamt mål för Kina och DACs medlemmar. Det råder också enighet om att det internationella samfundet bör stärka samarbetet och tillsammans lyfta fram utmaningar som utveckling, innefattande de nya utmaningarna såsom klimatförändringar, säkrad livsmedelsförsörjning, energiförsörjning och bekämpning av epidemiska sjukdomar som har förvärrat befintliga obalanser i världsekonomin och vidgat klyftan mellan rika och fattiga människor.

China-DAC Study Group kommer att ytterligare vidta sin innovativa roll genom en ömsesidig inlärningsrelation mellan Kina och DACs medlemmar i syfte att främja tillväxt och minska fattigdom i utvecklingsländer. Under 2011-12 kommer China-DAC Study Groups huvudsakliga prioritet gå från stora tematiska konferenser till ett begränsat antal åtgärdsinriktade rundabordsdiskussioner. Dessa kan ske i form av plattformar för utbyte av kunskap och erfarenhet, kontaktpunkter för gemensamma studier på nationell och regional nivå, eller gemensamma bedömnings-/utvärderingsworkshops. Rundabordsamtalen kommer att fortsätta vara öppna processer att föra samman nationella och internationella tjänstemän, experter, privata sektorn och civila samhällets deltagare på ett flexibelt sätt för att skapa ett

ömsesidigt lärande i frågor av gemensamt intresse. Detta kan bidra till politiska beslut i en multipolär värld där välstånd, hållbar utveckling och fred är både möjliga och nödvändiga för många fler människor än någonsin tidigare och viktiga för en harmonisk utveckling i världen.

Arbetet i China-DAC Study Group kan också underlätta den politiska dialogen mellan Kina och DAC om internationellt utvecklingsamarbete.

* * * * *

中國國際扶貧中心
International Poverty Reduction Center in China

International Poverty Reduction Center in China (IPRCC) inriktar sitt arbete i huvudsak på fyra centrala områden: forskning, utbyte, utbildning och samarbete, som alla syftar till att optimera strategier för fattigdomsbekämpning, underlätta och stärka internationellt utbyte och samarbete genom att organisera ett brett utbud av aktiviteter och främja kunskapsutbyte samt syd-syd-lärande. Genom dessa områden är centrumets övergripande mål att minska fattigdomen i hela världen.

ORGANISATION
FOR ECONOMIC
CO-OPERATION
AND DEVELOPMENT

ORGANISATION DE
COOPÉRATION ET
DE DÉVELOPPEMENT
ÉCONOMIQUES

DAC är OECDs biståndskommitté (Development Assistance Committee). EUs DAC-länder står för 56% av allt bistånd i världen.

* * * * *

Rapporten publiceras i svensk översättning med tillstånd av International Poverty Reduction Center in China (IPRCC) och OECDs Development Assistance Committee.

Originallets engelska titel är: "Economic Transformation and Poverty Reduction - How it Happened in China, Helping it Happen in Africa". Stiftelsen Global Kunskap ansvarar för den svenska översättningens kvalitet och överensstämmelse med originaltexten.